

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 20/2016
29.08.2017. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранка Станића, као председника већа, Гордане Ајншпилер Поповић и Јелене Боровац, чланова већа, у привредном спору по тужби тужиоца-противтуженог „АА“ у реструктурирању, ..., кога заступа пуномоћник Милена Пешић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца АД „ББ“ ..., Република ..., кога заступа пуномоћник Зоран Ристић, адвокат из ..., ради утврђења и неоснованог обogaћења по тужби, вредност предмета спора по тужби 185.199,46 евра и ради исплате по противтужби вредност предмета спора по противтужби 304.500 евра, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 6 Пж 4920/12 од 27.06.2012. године, у седници већа одржаној 29.08.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда 6Пж 4920/12 од 27.06.2012. године у ставу првом изреке, и пресуда Привредног суда у Београду 36П 8821/11 од 24. јануара 2012 године у делу којим је правноснажно одбијен захтев туженог-противтужиоца, да се обавезе тужилац да туженоме на име накнаде штете по основу изгубљене добити исплати износ од 304.500,00 евра у динарској противвредности са каматом по стопи Европске банке за улоге по виђењу (став VII изреке) и предмет се у том делу враћа првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 36П 8821/11 од 24. јануара 2012. године, ставом један изреке, утврђено је да је тужилац у складу са Споразумом о начину извршења судског поравнања Привредног суда у Београду П2 број 1967/2000 од 27.12.2000. године, број А/607 од 20.07.2004. године у целости измирио дуг у износу од 1.000.000 евра према Предузећу „ББ“ ..., Република ... и да је исти дуг претплатио за износ од 22.115,04 евра. Ставом два изреке, одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужилац у складу са Споразумом о начину извршења судског поравнања Привредног суда у Београду П2 1967/2000 од 27.12.2000. године број А/607 од 20.07.2004. године претплатио за износ од 163.084,42 евра. Ставом три изреке, утврђен је престанак важности уговора о куповини и продаји Ов бр. ... закључен код Другог општинског суда у Београду између правног претходника тужиоца „ВВ“ и правног претходника туженог ОДП „ГГ“ од 23.07.2003. године о купопродаји непокретности пословног простора у ул. ... бр. ..., површине 349,83 м², уписана у зкул. ... КО ... од

10.08.2005. године, а наведени упис власништва у катастарској евиденцији непокретности имао је карактер обезбеђења уговора о измирењу дуга број А/607 од 20.07.2004. године. Ставом четири изреке, утврђено је да је тужилац власник непокретности у ул. ... бр. ..., у ..., површине 349,83 м², па је наложено туженом АД „ББ“ ... да изврши брисање уписа наведене непокретности у катастарску евиденцију у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, а уколико то не учини у остављеном року ова пресуда замењује решење о брисању уписа и упис новог власништва на име тужиоца у катастар непокретности. Ставом петим изреке, одбачена је тужба којом је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу врати износ од 185.199,46 евра на име више плаћеног дуга. Ставом шестим изреке, одбијен је противтужбени захтев да се обавезе тужилац да туженом преда у посед и слободно располагање ослобођен од лица и ствари пословне просторије која се налази на првом спрату куће број ..., у ул. ... у ..., површине 349,83 м², цео први спрат, која непокретност је описана као зк. тело ... под ред.бр. ..., и уписана у зкул. ... КО Ставом седам изреке, одбијен је противтужбени захтев да се обавезе тужилац да туженоме на име накнаде штете по основу изгубљене добити исплати износ од 304.500,00 евра у динарској противвредности са каматом по стопи Европске банке за улоге по виђењу почев од 15.09.2011. до потпуне исплате. Ставом осам изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 1.414.180,00 динара на име трошкова парничног поступка.

Пресудом Привредног апелационог суда 6Пж 4920/12 од 27.06.2012. године, у ставу један изреке делимично је одбијена жалба туженог као неоснована и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 8821/11 од 24. јануара 2012. године, исправљена решењем истог суда од 09.03.2012. године у ставу I и VII изреке. У ставу II изреке, првостепена пресуда је преиначена у ставу III, IV и VI изреке и пресуђено је тако што је (1) одбијен као неоснован тужбени захтев да се утврди престанак важности уговора о куповини и предаји Ов бр. ... закључен код Другог општинског суда у Београду између правног претходника тужиоца и правног претходника туженог дана 23.07.2003. године о купопродаји непокретности пословног простора у ул., површине 349,83 м², уписана у зкул. ... КО ... од 10.08.2005. године а да је наведени упис власништва катастарске евиденције непокретности имао карактер обезбеђења уговора о измирењу дуга, А/607 од 20.08.2004. године. (2) Одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је тужилац власник непокретности у ул. ... бр. ... у ..., површине 349,83 м², те да се наложи туженом да изврши брисање уписа наведене непокретности у катастарској евиденцији а да уколико то не учини пресуда замењује решење о брисању уписа и упис новог власништва на име тужиоца. (3) Усвојен је противтужбени захтев па је обавезан тужилац да туженом преда у посед и слободно располагање ослобођене од лица и ствари пословне просторије на првом спрату куће број ..., у ул. ... у ..., површине 349,83 м², цео први спрат, а која непокретност је описана као земљишно-књижно тело ... под ред. бројем ..., и уписана у земљишно-књижном улошку ... КО У изреци под III преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу 8. изреке првостепене пресуде и решено да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против другостепене пресуде тужени-противтужилац и тужилац-противтужени су изјавили благовремене и дозвољене ревизије.

Тужени-противтужилац је изјавио ревизију, којом побија правилност другостепене пресуде у ставу I изреке, којим је одбијена као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставу VII изреке којим је одбијен противтужбени захтев за накнаду измакле користи, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац-противтужени побија другостепену пресуду у ставу II. тачка 1, 2. и 3. и ставу III изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени-противтужилац је поднео одговор на ревизију тужиоца-противтуженог и предложио да се ревизија одбаци као недозвољена.

Републички јавни тужилац се о изјављеним ревизијама није изјаснио.

Врховни касациони суд је испитао ревизијама побијану другостепену пресуду у границама прописаним одредбом члана 399. ЗПП-а („Сл. гласник РС“, број 125/04 и 111/09), и утврдио да ревизије туженог-противтужиоца и тужиоца-противтуженог нису основане, па је одбио ревизије странака, пресудом Прев 193/2012 дана 04.04.2013 године.

Уставни суд решавајући по уставној жалби туженог – противтужиоца, Одлуком Уж. 6715/2013 од 21.12.2016. године, усвојио је уставну жалбу и утврдио да је подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење и поништио пресуду Врховног касационог суда у делу у коме је одбијена ревизија изјављена против става 1 пресуде Привредног апелационог суда 6Пж 4920/12 од 27.06.2012. године и одредио да Врховни касациони суд донесе нову одлуку о ревизији туженог- противтужиоца.

Врховни касациони суд је поново испитао побијану другостепену пресуду у границама прописаним одредбом члана 399. ЗПП-а („Сл. гласник РС“, број 125/04 и 111/09) који се примењује на основу члана 506. став 1. важећег ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11, ступио на правну снагу 01.02.2012. године) и утврдио да је ревизија туженог противтужиоца у делу којим је правноснажно одбијен захтев туженог- противтужиоца, да се обавезе тужилац да туженом на име накнаде штете по основу изгубљене добити исплати износ од 304.500,00 евра, основана.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходници странака закључили су судско поравнање пред Привредним судом у Београду у предмету IX П2 1967/2000 од 27.12.2000. године, којим је правни претходник тужиоца обавезан да правном претходнику туженог исплати износ од 1.200.000,00 УСА долара у динарској противвредности на дан исплате у предвиђеној динамици плаћања у пет рата, са одредбом да уколико тужилац обавезу не измири до 30.09.2001. године, платиће туженом за неисплаћене износе законску затезну

камату од 01.10.2001. године до исплате. Између парничних странака закључен је и уговор о куповини и продаји ... дана 23.07.2003. године, оверен пред Другим општинским судом у Београду Ов бр. ..., чији је предмет пословни простор у ул., површине 349,83 м², уписан у зкул ... КО ..., по цени од 339.383,61 евро. По том уговору тужилац је продавац, а тужени купац. У уговору је констатовано да је цена исплаћена продавцу, да постоји потраживање купца према продавцу из судског поравнања, те да се купопродајна цена исплаћује отписивањем дела потраживања туженог према тужиоцу. По основу уговора купац је стекао право да укњижи некретнину на своје име. Истог дана је закључен под бројем ... Споразум о вансудском разрешењу дуга по судском поравнању 1967/2000, заведен код тужиоца 23.07.2003. године, којим су се странке сагласиле да уз потписивање уговора о куповини и продаји ... од 23.07.2003. године, на износ од 339.383,61 евро, укупан дуг тужиоца износи 1.000.000 евра а умањен за наведени износ купопродајне цене од 339.383,61 евро (чија је динарска противвредност 22.000.000,00 динара), остаје дуг од 660.616,34 евра. Странке су се сагласиле (члан 5. Споразума), да тужилац може вратити својину на некретности у ул., у ..., ако уплати туженом износ од 22.000.000,00 динара (што представља динарску противвредност купопродајне цене од 339.383,61 евро) у року од 10 месеци од потписивања споразума. Странке су се сагласиле да у међувремену тужилац користи предметни простор. Закључењем споразума од 23.07.2003. године, странке су се коначно договориле да дуг тужиоца (главни дуг и камата на дан 23.07.2003. године) износи 1.000.000 евра, који дуг се умањује у висини купопродајне цене непокретности у ул., у ..., у износу од 339.383,61 евро, тако да остаје дуг у износу од 660.616,34 евра. Да би тужилац повратио својину на непокретности након закљученог Споразума морао је да плати туженом износ од 22.000.000,00 динара у уговореном року, али је био у обавези да плати и цео дуг од 1.000.000 евра. Сва дотле отплата дуга се рачуна кроз тужениково стицање својине на непокретности у ул. ... бр. ... у Дана 20.07.2004. године, закључен је нови Споразум о начину извршења судског поравнања 1967/2000. Споразум има преамбулу I), а у одељку II, странке су се споразумеле да: дуг тужиоца на дан 29.06.2004. године је 1.000.000 евра (главница и камата); да камата не тече до 10.08.2005. године, да се тужилац обавезује да дуг плати у четири рате у периоду од 15. јануар 2005. до 10.08.2005. године, а да од 11.08.2005. године тече камата по Закону о висини стопе затезне камате за случај да тужилац падне у доцњу са плаћањем. Члан 4. Споразума говори о могућности повраћаја својине на некретнинама у ул. За случај да тужилац не плати дуг из члана 2. овог Споразума, странке су се споразумеле да се дуг плати из износа који је тужиоцу досуђен по правноснажној пресуди Пж 4025/03 (по тој пресуди ДП „ДД“ је обавезан да ВВ плати 553.974,99 УСА долара са домицилном каматом од 28.12.1987. године до исплате). Тужилац „АА“ је своје потраживање од „ДД“ по пресуди Пж 4025/03 пренео на туженог (решење И 88/04 од 16.12.2004. године). Непокретност у ул. у ..., је у моменту преношења потраживања (16.12.2004. године), процењена на износ од 905.740,53 УСА долара или 678.660,94 евра, а продата је за износ од 660.000 евра. Чланом 4. Споразума од 20.07.2004. године, уговорено је да ће се ставити ван снаге закључени уговор о куповини и продаји ... од 23.07.2003. године и да ће се успоставити раније земљишно-књижно стање у корист тужиоца и то од дана када тужилац у целини исплати износ из ранијег

купопродајног уговора када ће се закључити нови уговор о куповини и продаји предметне непокретности. Овим споразумом странке су замениле услове, начин и динамику исплате рата дуга по споразуму ... од 23.07.2003. године и сагласиле се да тужилац несметано и без накнаде користи пословне просторије које су биле предмет уговора о купопродаји од 23.07.2003. године.

Тужилац је опредељеним тужбеним захтевом тражио да суд утврди да је у складу са споразумом о начину извршења судског поравнања у целини измирио дуг у износу од 1.000.000 евра према туженом, да је исти у претплати за износ од 185.199,66 евра, затим да се утврди престанак важности уговора о куповини и продаји Ов број ..., закључен међу парничним странкама, а оверен пред Другим општинским судом у Београду, те да се утврди право власништва на предметној непокретности у ул. ... у ... у корист овде тужиоца и наложи туженом брисање уписа као и да се тужени обавезе на плаћање износа од 185.199,66 евра. Тужени је током поступка оспорио тужбени захтев наводећи да тужилац није испунио обавезу по споразуму и истакао противтужбени захтев за иселење тужиоца из предметног пословног простора и накнаду штете. Противтужбени захтев је заснован на чињеници да тужилац без правног основа користи пословни простор у ул. ... у ..., а који је предмет уговора о куповини и продаји.

Правноснажно је пресуђено по захтевима тужиоца и то:

- правоснажно одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди престанак важности уговора о куповини и продаји од 23.07.2003. године, који се односи на пословни простор у ул. ... бр. ... у ...;
- правоснажно одбијен као неоснован тужбени захтев да се утврди да је тужилац власник непокретности у ул. ... у ..., јер за стицање права својине нису испуњени услови из члана 20. Закона о основама својинскоправних односа.

Тужени је у складу са чланом 3. став 1. Закона о основама својинскоправних односа овлашћен да своју ствар држи, да је користи и да њоме располаже у границама одређеним законом, па је у вези са тим легитимисан да тражи предају у посед непокретности коју је ваљано стекао у складу са чланом 20. Закона о основама својинскоправних односа, што је и учинио противтужбом и у том делу му је правоснажно усвојен захтев, обавезан тужилац да му преда у посед и слободно располагање, ослобођене од лица и ствари, пословне просторије на првом спрату куће број ..., у ул. ... у ..., површине 349,83 м², цео први спрат, а која непокретност је описана као земљишно-књижно тело ... под ред. бројем ..., и уписана у земљишно-књижном улошку ... КО

Следом изложеног, преостаје за суђење део противтужбеног захтева којим тужени-противтужилац тражи накнаду штете по основу изгубљене добити у износу од 304.500,00 еура.

Нижестепени судови су закључили да тужени није доказао да је штета у виду измакле користи настала, с обзиром на то да се захтев за накнаду измакле

користи не може заснивати на претпостављеној могућности остварења те добити, већ да та добит мора бити извесна и морају постојати елементи на основу којих се може одредити износ измакле користи. Другостепени суд је навео да приложени рачуни туженог не представљају доказ о основаности потраживања накнаде штете. Како тужени не обавља делатност издавања у закуп пословног простора, нижестепени судови су закључили да је неоснован његов противтужбени захтев за овај вид штете.

Према оцени ревизијског суда, погрешно је становиште нижестепених суда да накнаду измакле користи, треба узети само за делатност коју тужени редовно обавља и приход који би се по том основу остварио.

Закон о привредним друштвима у члану 4. дефинише да друштво има претежну делатност која се региструје у складу са законом о регистрацији, да може обављати и све друге делатности које нису законом забрањене, независно од тога да ли су одређене оснивачким актом.

Одредба члана 189. Закона о облигационим односима у ставу 3 дефинише, да се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак, који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

То значи да се у конкретном случају, очекивана добит не може узети искључиво за облике делатности, већ и на конкретну непокретност. Другостепени суд је утврдио да је тужиоцу престало право да користи предметну непокретност 11.08.2005. године, па је у тој ситуацији било потребно утврдити да ли би тужени, да је био у државини и својини предметне непокретности, могао и под којим условима остварити добит од непокретности, без обзира што није регистрован да се бави делатношћу издавања непокретности у закуп.

Како се нижестепени судови због погрешног становишта, нису ни бавили овим питањима, па нису ни утврђивали релевантне чињенице везане како за основ тако и висину потраживања измакле добити, то се побијане пресуде морају у том делу укинути и предмет вратити првостепеном суду на поновни поступак.

У поновном поступку, првостепени суд ће, имајући у виду примедбе изнете у овом решењу утврдити да ли је тужени – противтужилац у периоду који је определио у захтеву (01.01.2006. до 01.09.2011.), претрпео штету у виду измакле користи и ако јесте, утврдити висину штете и донети нову одлуку по захтеву туженог –противтужиоца.

Потребно је указати првостепеном суду, да је Врховном касационом суду, у поновном поступку по ревизији, тужилац доставио пресуду Вишег суда у Београду П.бр. 106/2013 од 17.02.2016. године, потврђену пресудом Апелационог суда у Београду Гж. бр. 3643/16 од 22.11.2016. године из којих произлази да је између странака правноснажно окончан поступак по тужби овде туженог, против

туженог – овде тужиоца, ради стицања без основа, због коришћења туђе ствари а ради се о непокретности – пословном простору у ул. ... бр. ... па је потребно оценити да ли је наведена пресуда од утицаја на предметни спор или није.

На основу изложеног, Врховни касациони суд у складу са процесним овлашћењем из члана 407. ст. 2 Закона о парничном поступку, одлучио је као у изреци.

**Председни већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић